

**ЖІНКИ В ІСТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ:
ВІД ХІХ СТОЛІТТЯ – ДО СЬОГОДЕННЯ**

Колективна монографія

Умань
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

**ЖІНКИ В ІСТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ:
ВІД ХІХ СТОЛІТТЯ – ДО СЬОГОДЕННЯ**

Колективна монографія

Умань
2022

УДК 364.4“1801/’06(02)

Ж72

Колектив авторів:

Т. Семигіна, Н. Коляда, О. Кравченко, А. Анголенко, М. Андрєєва, О. Балдинюк, А. Войтовська, Т. Гладун, К. Діордій, С. Коляденко, Т. Кульбачка, Н. Левченко, О. Матрос, Л. Моргай, Ю. Песоцька, Н. Печериця, Ю. Підвальна, С. Підлісний, Л. Порохняк-Гановська, О. Рассказова, О. Столярник, Т. Тарасова, Н. Шевелєва, О. Шевелєва, О. Шевчук.

Рецензенти:

Г. Пустовіт, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри природничо-математичної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

І. Пеша, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та реабілітації гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України

М. Кулик, голова Міжнародного благодійного фонду «Небайдужі», гендерна експертка

Рекомендовано до друку вченою радою

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(протокол № 13 від 26 лютого 2022 р.)

Жінки в історії професійної соціальної роботи: від ХІХ століття – до
Ж72 сьогодення : колект. моногр. / Т. Семигіна, Н. Коляда, О. Кравченко та
ін. ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини.
Київ: ЦП «Компринт», 2022.--220 с.

ISBN 978-617-8007-63-8

Колективна монографія „Жінки в історії професійної соціальної роботи: від ХІХ століття – до сьогодення” висвітлює еволюцію жіночої репрезентації в історії інституалізації соціальної роботи як професійного виду діяльності в країнах Західної Європи та США, а також вивчення та узагальнення досвіду видатних жінок, які зробили значний внесок у цій сфері, здійснюючи перші спроби теоретичних підходів до соціальної роботи та ініціюючи відповідні практики в Україні.

Колективна монографія буде корисною для здобувачів вищої освіти, викладачів, педагогічних працівників, соціальних педагогів, соціальних працівників, практичних психологів.

УДК 364.4“1801/’06(02)

ISBN 978-617-8007-63-8

© Авторський колектив, 2022

ЗМІСТ

Розділ 1. РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ГЕНДЕРНОЇ СКЛАДОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ (О. Кравченко)4

Розділ 2. РОЛЬ ЖІНКИ У СТАНОВЛЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА СУСПІЛЬНОЇ ВЗАЄМОДОПОМОГИ..... 15

Валентина БОНДАРОВСЬКА (1937-2019) (Т. Тарасова, Т. Кульбачка)...15

Ен ГАРТМАН (О. Столярик, Т. Семігіна)

...Анна КІСІЛЬ (1960-2020) (Т. Тарасова)

Наталія КОЛЯДА (О. Кравченко)

Оксана КРАВЧЕНКО (А. Войтовська)

Ірина КУРОВИЦЬКА (Л. Порохняк-Гановська, Т. Тарасова)

Голда МЕЇР (1898-1978) (О. Матрос)

Маргарет МІД (1901-1978) (С. Коляденко)

Флоренс НАЙТІНГЕЙЛ (1820-1910) (О. Рассказова, Н. Шевелєва)

Наталія ПАНІНА (1945-2001) (К. Діордій)

Еммелін ПАНКГЕРСТ (1858-1928) (Н. Коляда, Н. Левченко)

Роза ПАРКС (1913-2005) (Н. Коляда, Н. Левченко)

Гелена РАДЛІНСЬКА (1897-1954) (С. Коляденко)

Ольга РАССКАЗОВА (В. Анголенко, М. Андреєва, Т. Гладун, Н. Печериця)

Алісе САЛОМОН (1872-1948) (О. Рассказова, С. Підлісний)

Ебігейл Сміт АДАМС (1744-1818) (О. Шевчук)

Діана Френсіс СПЕНСЕР (1961-1997) (Л. Моргай)

Аніс ХІДАЙЯХ (Ю. Песоцька)

Ейлін ЯНГХАЗБЕНД (1921-2016) (Т. Семігіна)

Розділ 3. УНЕСОК МЕРІ І ДЖОНА ДАУНІВ У ГУМАНІЗАЦІЮ СТАВЛЕННЯ ДО ОСІБ З МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ (О. Рассказова, О. Шевелєва)

Розділ 4. СУФРАЖИСТСЬКИЙ РУХ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: ІЗ ІСТОРІЇ ЗАРОДЖЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ (О. Балдинюк)

Розділ 5. ЗАКОН «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ» ЯК ГОТОВНІСТЬ УКРАЇНИ УВІЙТИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ (Т. Тарасова)

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ДІАНА ФРЕНСІС СПЕНСЕР (1961 – 1997)

Лілія Моргай

Діана Френсіс Спенсер (принцеса Діана) народилася 1 липня 1961 року та походила з родини британського шляхтича Спенсер-Черчилля. Була дружиною принца Чарльза та матір'ю двох синів: Вільяма та Гарі.

Діана Спенсер є видатною постаттю, що зіграла відчутну роль у житті Великобританії кінця ХХ століття,

та перебувала в центрі уваги медіа, займаючись активно громадською та благодійною діяльністю [6].

Попри аристократичне походження, Діану називали «принцесою з народу». Її щиро любили і піддані британської корони, і жителі інших країн. Люди, принцесу Діану називали Леді Ді, вона жодного разу не розчарувала своїх шанувальників. Принцеса активно займалася благодійністю, допомагала хворим на СНІД, онкохворим дітям, особисто брала участь в операції з розмінування Анголи [6].

Як говорила сама Діана: *«Я хочу, щоб монархія мала більше контактів з людьми. Я зовсім не маю на увазі катання з ними на велосипеді чи щось в цьому роді. Я говорю про глибоке взаєморозуміння... Комуś просто треба вийти і пояснити, що прості люди їм не байдужі»* [2].

Життєве кредо Леді Ді «У цього світу є одна велика хвороба – це нелюбов... Люди страждають від нестачі любові... Я знаю, що можу подарувати іншим любов лише на хвилинку, на півгодини, лише на день або ж місяць... Я можу дати лише трохи, проте в цьому й бачу важливість свого існування» [6].

Свою благодійну діяльність принцеса Діана розпочинає у 1981 р., ще у статусі нареченої принца Чарльза. Здійснила свій перший офіційний вихід на

благодійний захід в залі Ювелірів, а згодом в офіційному турне по Уельсі, а у Шоттоні виголосила свою першу промову. Публічні промови принцеси Діани мали успіх серед населення Британського королівства, бо їй вдавалося збирати значні кошти на благодійність. Цього ж року Діана взяла участь у відкритті англійського парламенту [6].

У вересні 1982 р. принцеса Діана здійснила своє перше закордонне турне (де відвідала похорон принцеси Монако), і це можна вважати початком становлення її як міжнародного дипломата. Разом з тим, ця дипломатична поїздка відбулася з певними відхиленнями від дипломатичного протоколу з боку Діани, хоча її одноосібне представництво в якості члена королівської родини було позитивно сприйняте як журналістами, так і народом.

Протягом 1983 р. королівського подружжя вирушило в турне по Австралії, Новій Зеландії, Канаді протягом набуло грандіозного розмаху. Так, під час їх візиту до Канади в червні – липні 1983 р. було відкрито Літню Універсіаду [4].

У 1986 р. королівська родина здійснила турне по Японії, Індонезії, Іспанії та арабських державах Перської затоки (Оман, Катар, Бахрейн та Саудівську Аравію).

Із народженням дітей принцеса Діана не припиняла свої закордонні турне. Діана залишалася люблячою матір'ю. У своїх публічних виступах, принцеса наголошувала: *«Я хочу діяти, а не просто бути... Я відкрила в собі те, що можу швидко знаходити спільну мову з людьми, яких відкидає суспільство, – з наркоманами, алкоголіками, з іншими, кого цурають через ті чи інші причини. Я завжди поважала відвертість, з якою ці люди відкривали мені свої серця. Коли людина знаходиться на межі смерті, вона більш вразлива і більш природна за інших». «Обійми можуть зробити багато хорошого, особливо для дітей. Я хочу, заходячи в лікарняну палату дітей, які помирають, завжди відчувати, що я їм потрібна»* [4].

Принцеса Діана була однією із перших, хто почав відкрито боротися зі СНІДом. Так, у 1987 р. була присутня на відкритті першого у Великобританії відділення для людей, які живуть із ВІЛ, де потиснула всім пацієнтам руки і тим самим зробила перший крок до припинення ізоляції інфікованих, а у 1989 р. Діана взяла участь у роботі 150 благодійних організацій, 90 із котрих очолювала [4].

У 1992 р. відбувся візит Діани до Пакистану та Бразилії, де Діана відвідала ряд організацій, котрі боролися із бездомністю, насильством, хворобами та бідністю. Наступний візит відбувся до Індії, де принцеса зустрілася із матір'ю Терезою та узгодила основні вектори їхньої майбутньої співпраці.

Із 1994 р. принцеса Діана стає віце-президентом Британського Червоного Хреста та у 1995 р. відвідує Японію (офіційний візит до імператора Акіхіто та імператриці Мічіко та Національну дитячу лікарню в Токіо). Також, цього року здійснює візит до Москви, де отримує Міжнародну премію «Леонард», та дарує обладнання для однієї з лікарень столиці. Разом з тим, наприкінці 1995 р. Діана здійснила поїздки до Аргентини, Бельгії, Непалу, Швейцарії та Зімбабве, де підтримала ряд акцій у вирішенні глобальних проблем людства (проти поширення СНІДу, боротьба з протипіхотними мінами) [4].

У березні 1997 р. принцеса Діана відвідала Південну Африку (де зустрілася з президентом Н. Манделою) та планувала поєднати дві благодійні організації (дитячий фонд Нельсона Мандели та Меморіальний фонд принцеси Уельської Діани для допомоги жертвам СНІДу). Це рішення було реалізовано лише у 2002 р., а у жовтні 2017 р. журнал «Attitude» вшанував Діану нагородою за її роботу з ВІЛ / СНІД. Разом з тим, принцеса Діана взяла під патронаж Британську асоціацію глухих, де був прийнятий грант для молоді, котра змінить світ [4].

Ще однією із сферою громадської діяльності принцеси Діани була миротворча, котра змусила ряд держав змінити політику по відношенню до одного із видів зброї – протипіхотних мін. Так, в останній рік свого життя Діана побувала на мінних полях в Анголі, а після цього розгорнула кампанію по забороні протипіхотних мін. Під контролем принцеси були знешкоджено п'ять тисяч мін. Відповідно до цього її діяльність була настільки ефективною та переконливою, що генеральний секретар ООН Кофі Аннан запросив її виступити з доповіддю по питаннях Анголи на асамблеї організації, а після її смерті був створений благодійний фонд «імені принцеси Діани» по забороні протипіхотних мін [4].

Також, принцеса Діана стала покровителькою ряду благодійних організацій, а саме «Centrepoint» та «Turning Point», котрі боролися із бідністю, бездомністю, зловживаннями наркотиками, алкоголем та проблемами психічного здоров'я. Зараз цими організаціями опікується принц Вільям [1].

З 1995 р. Діана стала активно допомагати некомерційним організаціям, а

сама підтримувала низку мистецьких проєктів. А ще у 1997 р. було засновано Меморіальний фонд принцеси Діани Уелльської, який до сьогодні працює у шести напрямках: Англійському національному балету, Місії по роботі з хворими на проказу, Національному суспільству підтримки хворих на СНІД, Centerpoint, Дитячій лікарні на Грейт Ормонд стріт, Королівській Марсденській лікарні [4].

У червні 1997 року Леді Ді продала на аукціоні свої 79 суконь, в яких з'являлася на обкладинках журналів. Завдяки цьому на благодійні цілі зібрали 4,5 мільйонів доларів [3].

10 принципів принцеси Діани, за якими жила:

- **Чинити добро.** Зроби комусь добру справу і не чекай винагороди: тоді можеш бути певним, що одного дня хтось зробить так для тебе.
- **Завжди допомогти.** Всюди бачу терпіння людей, завжди хочу допомогти, бути з тими людьми. Це все, що можемо зробити.
- **Якщо кохаєш...** Якщо знайдеш в житті когось, кого кохаєш, то наступне, що маєш робити – це посвятити себе цій людині та заопікуватись нею так, як тільки вмієш.
- **Виявляти любов.** Знаю, що моїм завданням є зустрічатися з людьми і виявляти їм любов.
- **Сім'я.** Сім'я – найважливіша річ на світі.
- **Бути некоханим.** Думаю, що найгірша хвороба цього часу – відчуття, що тебе не люблять.
- **Розуміння емоцій.** Хочу, щоб мої хлопці вміли розуміти емоції людей, їх непевність, неспокій, чи мрії і надії.
- **Дорогі подарунки.** Не хочу дорогих подарунків. Маю все, що мені потрібно. Подбаймо про тих, хто цих речей не має.
- **Виконання завдань.** Річчю, яка приносить найбільше задоволення під кінець дня, є розуміння виконаного завдання.
- **Допомога слабшим.** Нічого не приносить мені більше задоволення, ніж допомога слабшим. Це ціль і засаднича частина мого життя, а швидше – покликання [4].

Отже, принцеса Діана була неймовірною людиною, яка хотіла допомогти усім, хто потребував допомоги. Благодійна та громадська діяльність Діани була направлена на вирішенні важливих та глобальних проблем людства: поширення СНІДу, бідністю, боротьба з протипіхотними мінами, зловживаннями наркотиками, алкоголем, бездомністю дітей та підтримку обдарованої молоді.

Список використаних джерел:

1. Бреннан К. Діана, принцеса Уельська. Челсі: Філадельфія, 1998.
2. Джоанн М. Принцеса Діана. Біографія. Нью-Йорк: DK Publishing, 2006.
3. Життя принцеси Діани у фото. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-41105442>.
4. Кашараба Зоряна. Громадська діяльність Діани Спенсер (1981–1997 рр.). URL: [https://www.google.com/search?client=opera&q=ГРОМАДСЬКА+ДІЯЛЬНІСТЬ+ДІАНИ+СПЕНСЕР+\(1981-1997+РР.\)&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8](https://www.google.com/search?client=opera&q=ГРОМАДСЬКА+ДІЯЛЬНІСТЬ+ДІАНИ+СПЕНСЕР+(1981-1997+РР.)&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8). (дата звернення: 03.11.21).
5. Матвеев В. А. Британская монархия: искусство выживания. *Новая и новейшая история*. 1993. № 6.
6. «Принцеса з народу»: 10 життєвих порад від Леді Ді. URL: <https://dyvensvit.org/tag/pryntsesa-diana/> (дата звернення: 03.11.21).

Наукове видання

**ЖІНКИ В ІСТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ:
ВІД ХІХ СТОЛІТТЯ – ДО СЬОГОДЕННЯ**

Колективна монографія

Формат 60×84 1/16. Тираж 100 пр. Ум. друк. арк. 15,8. Зам. № 18.

Видавець і виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Предславинська, 28

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011

